

Bestuursdienst

Afdeling Strategie en Ontwikkeling
Onderwerp Evaluatie Koninginnedag 2010

Bezoekadres
Waagstraat 1

Postadres
Postbus 20001
9700 PB Groningen

Aan de leden van de raad
van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Wij zijn met het openbaar vervoer
bereikbaar, buslijnen 1, 2, 3, 5, 6,
11, 13, 16

Informatie over vertrektijden krijgt
u via 0900-92 92

In uw antwoord graag datum en
kenmerk vermelden.

Telefoon (050) 367 78 05 Bijlage(n)

Ons kenmerk BD 10.2436472

E-mailadres
bestuursdienst@bsd.groningen.nl

Datum 2 8 OKT 2010 Uw brief van

Uw kenmerk

Website
www.groningen.nl

Geachte mevrouw/heer,

Koninginnedag wordt in Groningen traditiegetrouw groots en uitbundig gevierd. Koninginnenacht (29 april) is één van de drukste stapavonden in het jaar. Op Koninginnedag (30 april) gaan veel mensen naar de vrijmarkt aan de singels en in de namiddag en avond trekt de stad weer veel uitgaanspubliek. Koninginnenacht en –dag zijn een optelsom van meerdere evenementenvergunningen, losse ontheffingen en diverse verkeers- en veiligheidsmaatregelen. Juist door de complexiteit van deze dagen leent een evaluatie van Koninginnedag zich voor het doen van aanbevelingen voor het gehele proces van vergunningverlening en handhaving van evenementen.

We willen graag een aansprekende evenementenstad zijn, maar zien ook dat door toename van grote evenementen er meer zorg over de openbare orde en veiligheid is. In de loop der jaren zijn de bezoekersaantallen van diverse evenementen steeds verder toegenomen. De verantwoordelijkheid voor een veilig verloop van een evenement ligt in de eerste plaats bij de organisator. Omdat openbare orde en veiligheid door de groei van de bezoekersaantallen een steeds grotere rol krijgt, betekent dit dat ook de gemeente steeds meer betrokken wordt bij het veilig laten verlopen van de evenementen.

Voorop staat dat organisatoren natuurlijk hun eigen verantwoordelijkheid houden voor een veilig evenement. De verantwoordelijkheid van de gemeente uit zich in afstemming met politie, een brede belangenafweging of het evenement plaats kan vinden en in het zonodig opleggen van veiligheidsmaatregelen aan de organisatoren.

De ervaringen van het afgelopen jaar kunnen gebruikt worden voor Koninginnedag 2011, maar ook voor andere grote evenementen in de stad Groningen. Wij hebben uitgebreid geëvalueerd en willen u daarvan op de hoogte stellen. Uit onze evaluatie komen aanbevelingen voort. Deze worden verder op in deze brief toegelicht.

Aanpak van de evaluatie

Aan alle ambtenaren (ook die van politie) die betrokken waren bij de vergunningverlening en de handhaving van het evenement is gevraagd Koninginnedag 2010 te evalueren en dit aan te leveren bij de bestuursadviseur

openbare orde en veiligheid. Ook aan ondernemers in de binnenstad van Groningen is gevraagd hun mening te geven over afgelopen Koninginnedag. Daarnaast zijn er gesprekken gevoerd met de Oranjevereniging en een aantal ondernemers.

Alle bevindingen zijn vastgelegd in een voorlopige evaluatie, die vervolgens is besproken binnen onze organisatie, in het beleidsoverleg Horeca en tijdens het stratenoverleg met de horecaondernemers in de binnenstad.

Koninginnedag: het gaat goed, maar het kan beter!

In het vergunningstraject wordt door betrokken medewerkers met veel inzet en professionaliteit gewerkt. Niet voor niets zijn Koninginnedag en Koninginnenacht de afgelopen jaren zonder noemenswaardige incidenten verlopen. Vele bezoekers komen met veel plezier naar de stad.

De constatering en aanbevelingen uit deze evaluatie moeten dan ook worden gezien als het verankeren van de reeds opgedane kennis en het verder professionaliseren van de werkwijze. Met andere woorden: het gaat goed, maar we willen kijken waar het beter kan.

Er worden in de evaluatie ook aanbevelingen gedaan om de kennis over crowdmanagementmaatregelen te vergroten en de veiligheidsmaatregelen verder te optimaliseren. Daarbij spelen de belangen van ondernemers ook een rol.

Verloop Koninginnedag 2010 positief

De zeer druk bezochte Koninginnenacht 2010 is goed verlopen. De dagen 29 en 30 april 2010 zijn in een goede sfeer verlopen zonder noemenswaardige incidenten. Er waren veel mensen op de been. Door regenval werd de drukte tijdens Koninginnenacht na 2.00 uur 's nachts al minder. Ook Koninginnedag werd druk bezocht. De sfeer was erg goed. In de loop van de middag en aan het begin van de avond werd de sfeer wat grimmiger door mensen die in een beschonken toestand overlast veroorzaakten, overigens zonder dat dit tot (ernstige) incidenten heeft geleid.

Aanbeveling 1: Stuurgroep Evenementen en Veiligheid

Het verlenen van een evenementenvergunning is een burgemeestersbevoegdheid. In veel gevallen worden de vergunningen in mandaat verleend door de algemeen directeur van de milieudienst. De coördinatie van de vergunningverlening ligt bij het Centraal Meldpunt Evenementen (CME). Het CME bestaat uit vergunningverleners van de Milieudienst en adviseurs van politie, Brandweer, GHOR en RO/EZ (hierna genoemd: coördinatoren). Een vergunning kan pas worden verleend na positief advies van politie en verschillende gemeentelijke diensten..

Bij evenementen zoals Koninginnedag zien we dat het feest in de stad een veel bredere impact heeft dan het vergunde evenement. Een evenement heeft mogelijk consequenties voor het openbaar vervoer, het verkeer, de warenmarkt, de omliggende horeca, slijterijen en supermarkten (verbod alcohol in glas en blik) en publieksstromen in de stad. Juist omdat evenementen een grote impact kunnen hebben op het openbare leven, vraagt de vergunningverlening en de

belangenafweging rondom een evenement een slagvaardige overlegstructuur met een zwaardere positie binnen de gemeente dan het CME op dit moment heeft.

Veiligheid speelt bij evenementen een steeds belangrijkere rol. De gemeente dient te bevorderen dat evenementen op verantwoorde en veilige wijze plaatsvinden. Daarnaast dient er een directere lijn te komen met de direct verantwoordelijken voor de openbare orde en veiligheid: het Openbaar Ministerie, de politie en de burgemeester allen vertegenwoordigd in de lokale driehoek. Ook spelen er vaak andere (politieke) belangen die maken dat er kritisch gekeken moet worden of een evenementenvergunning kan worden verleend. Wij vinden dat het CME niet belast mag worden met dergelijke afwegingen en verantwoordelijkheden. Het CME is er voor de vergunningverlening. Daarom hebben we een Stuurgroep Evenementen en Veiligheid ingesteld. Deze stuurgroep is verantwoordelijk voor de advisering over veiligheidsrisico's en politiek/ bestuurlijke belangen. De stuurgroep zal rechtstreeks aan de algemeen directeur van de milieudienst en aan de burgemeester rapporteren. De stuurgroep zal daarnaast kaders scheppen waarbinnen de vergunningverlening van het CME plaats kan vinden en als vraagbaak optreden voor het CME.

Aanbeveling 2: werkproces vergunningverlening en handboek evenementen

Voor Koninginnedag en Koninginnenacht worden door veel verschillende aanvragers vergunningen aangevraagd. De vergunningverlening is hierdoor versnipperd en maakt het traject van vergunningverlening complex. Voor een goede belangenafweging is het van belang dat alle aanvragen in samenhang worden getoetst. Het grootste deel van de programmering in het centrum en wijkactiviteiten wordt aangevraagd door de Oranjevereniging. De Oranjevereniging werkt met goedwillende vrijwilligers, maar is geen professionele organisator van evenementen. Hierdoor levert het soms problemen op om tot een goede aanvraag te komen.

Wij gaan het werkproces van de vergunningverlening beschrijven. In het werkproces wordt in ieder geval duidelijk gemaakt wat er wanneer van de coördinatoren en van de vergunningaanvrager verwacht wordt. Daarnaast wordt in het werkproces aangegeven op welke wijze wij de regie tijdens de vergunningverlening strak in handen kunnen houden.

We werken aan een handboek evenementen. Het handboek bevat primair alle nodige informatie voor het compleet aanleveren van een aanvraag voor een evenementenvergunning. De vergunningaanvrager weet zo precies wat er van hem verwacht wordt en de coördinatoren krijgen zo alle informatie die ze nodig hebben om een goed advies uit te brengen.

Aanbeveling 3: communicatieplan grote evenementen opstellen

De communicatie tijdens en voorafgaand aan Koninginnedag is een aandachtspunt. De communicatie is niet volledig, ontoereikend of te laat gebleken. Dat leverde veel klachten op over de communicatie.

De klachten over de communicatie zijn deels terecht. Ondernemers beklagen zich erover dat ze niet tijdig en onvolledig worden geïnformeerd. Publicaties over de

maatregelen voor Koninginnedag vinden versnipperd plaats. De algemene grote advertentie over Koninginnedag werd vrij laat gepubliceerd en bevatte vanwege de vele onderwerpen summiere informatie.

Wij gaan meer aandacht besteden aan de communicatie. Bijvoorbeeld door beter gebruik te maken van onze website.

Door de maatregelen beter en tijdig te communiceren ontstaat er meer draagvlak voor de maatregelen. Het publiek komt op de dag zelf niet voor verrassingen te staan en het geeft de gemeente de gelegenheid om de genomen maatregelen toe te lichten. Wij maken een communicatieplan voor grootschalige evenementen. Hierin komt een tijdsplanning dat in overeenstemming is met het werkproces vergunningverlening.

Aanbeveling 4: opstellen handhavingsdraaiboek grote evenementen

Uit de evaluatie blijkt dat de handhaving op een aantal punten verbeterd kan worden. Het gaat dan vooral om betere afstemming en aansturing. Wanneer gesproken wordt over handhavers worden zowel de gemeentelijke handhavers, brandweer als politie bedoeld.

Wij gaan een handhavingdraaiboek voor grote evenementen ontwikkelen. Verder gaan wij aan de hand van het jaarprogramma evenementen een jaarprogramma voor de inzet van handhavers maken. Hierbij zoeken wij nadrukkelijk afstemming met de politie.

Aanbeveling 5: Crowdmanagement - maatregelen verfijnen

Dit jaar is er bij Koninginnedag, op initiatief van de politie, voor het eerst gewerkt met crowdmanagement. Voorgaande jaren is door verschillende hulpverleners geconstateerd dat het op sommige plekken erg druk werd. Vanwege de groei van de bezoekersaantallen zijn crowdmanagementmaatregelen noodzakelijk.

Om tegengestelde voetgangersstromen te scheiden en de grootste drukte op bepaalde plekken te verminderen is er gewerkt met een hekkenplan. Naast het hekkenplan zijn ook andere crowdmanagement maatregelen genomen. Zo is er een verplicht rustmoment ingelast en was de hoofdact dit jaar voor het eerst op de Vismarkt.

Over de crowdmanagementmaatregelen zijn veel opmerkingen binnengekomen. De opmerkingen zijn onder te verdelen in de voorbereiding en het functioneren van de maatregelen op de dag zelf.

Voor wat betreft de voorbereiding worden er vooral opmerkingen gemaakt over de wijze waarop over de maatregelen gecommuniceerd is. De reden voor crowdmanagement is onvoldoende gecommuniceerd. Niet alle partijen zijn overtuigd van de noodzaak van het hekkenplan. Het hekkenplan is als een voldongen feit ervaren, zonder dat hier nog overleg over mogelijk was. Veel partijen vragen zich ook af of andere crowdmanagementmaatregelen overwogen zijn. Vooral de spreiding van de activiteiten wordt veelvuldig als alternatief genoemd.

De politie is tevreden over de ingezette maatregelen, zoals het werken in sectoren en toezicht vanuit de commandokamer.

Crowdmanagement kan in Groningen nog verder ontwikkeld worden. Er is dit jaar voor het eerst geëxperimenteerd met een aantal maatregelen en uit de evaluatie blijkt dat er nog geschaafd kan worden aan de maatregelen. Zo gaan we kijken naar de plaatsing van de hekken, alternatieve looproutes voor het publiek en de communicatie daarover, plaatsing van podia en biertaps, programmering en de kwaliteit daarvan. Daarbij verliezen we de belangen van ondernemers niet uit het oog.

Wij zullen in nauwe samenwerking met de politie de crowdmanagement maatregelen verder verfijnen.

Aanbeveling 6 : samenhang in vergunningen

Zowel de horecaondernemers als de handhavers constateren dat er minder glas op straat is, omdat de horeca in plastic schenkt. Zij constateren echter ook dat veel van het glas dat nog wel op straat wordt aangetroffen afkomstig is van 'van huis' meegenomen alcohol. Om dit tegen te gaan is een andere wettelijke basis nodig dan de verordening beperking drankverstrekking. Door sommige partijen wordt geopperd dat de hoge prijzen in de horeca er toe bijdragen dat er veel drank van huis meegenomen wordt.

Het verbod op de verkoop van alcohol in glas en blik werkt goed, maar zou eigenlijk aangevuld moeten worden met een juridische bepaling die het mogelijk maakt het mensen te verbieden om grote hoeveelheden drank van huis mee te nemen. Daarbij vraagt het eventueel in juridisch kader benoemen van een evenemententerrein om nader onderzoek.

In de evaluatie komt naar voren dat er behoefte is aan meer duidelijkheid over het uitzetten van de terrassen en het plaatsen van de buitentaps. Het moet eerder bij het bedrijvenloket bekend zijn of de terrassen mogen worden uitgezet en waar er buitentaps geplaatst mogen worden. Deze informatie moet ook de ondernemers eerder bereiken. Daarnaast moet er beter nagedacht worden over de plaatsing van de taps. De plaatsing van de buitentaps lijkt soms haaks te staan op de crowdmanagementmaatregelen

Uit de evaluatie blijkt dat er meer samenhang wordt verlangd tussen de evenementenvergunning en de artikel 35 Drank- en Horecawet-ontheffingen (buitentaps). Het zou volgens een aantal partijen verstandig zijn om de evenementenvergunning af te stemmen met de ontheffingen voor de buitentaps. Dit betekent dat na het verlenen van de evenementenvergunning er geen ontheffingen voor de buitentaps verleend mogen worden. Er wordt zelfs geopperd om de ontheffingen voor de buitentaps volledig te integreren in de evenementenvergunning. We onderzoeken of dit mogelijk is.

Op Koninginnedag was het publiek aan het eind van de middag al behoorlijk onder invloed. Dit had een negatief effect op de sfeer in de binnenstad. Verschillende partijen doen daarom de suggestie het programma op Koninginnedag eerder te beëindigen. Door één partij wordt opgemerkt dat het uurtje van Wallage (tijdens koninginnenacht) een nogal abrupt einde betekent aan het vermaak en het schenken. Misschien is het mogelijk het evenement rustiger af te bouwen.

Aanbeveling 7: eerder fietsen ruimen

Over het algemeen werkt het fietsenbeleid goed. Het beleid kan op een aantal punten verbeterd worden. Het gaat dan voornamelijk over de plaatsing van de borden, de communicatie en het ruimen van de fietsen.

De communicatie over het exacte gebied, over de tijdstippen waarop het verbod geldt en over de plaatsen waar de weggesleepte fietsen weer opgehaald kunnen worden, kan verbeterd worden.

Wanneer het druk is, kan er niet meer geruimd worden. Dit is een gegeven. De veiligheid van de medewerkers is leidend. Het is wel noodzakelijk om zo lang mogelijk te blijven ruimen. Het preventief ruimen voordat het evenement begint zou op grotere schaal plaats kunnen vinden. Geparkeerde fietsen trekken namelijk nog meer fietsen aan. We onderzoeken of dit mogelijk is.

Kosten en organisatie van Koninginnedag

Uit de evaluatie komt naar voren dat er een spanningsveld bestaat tussen de benodigde veiligheidsmaatregelen en de kosten die hieraan verbonden zijn. Een leuk en veilig feest, wordt zo langzamerhand ook een duur feest. Met de constatering dat alle maatregelen veel geld kosten, rijst vervolgens de vraag wie deze kosten moet dragen. De organisatie is in principe verantwoordelijk voor de veiligheid van Koninginnedag en zou daarom ook het grootste gedeelte van de kosten voor hun rekening moeten nemen.

Door de jaren heen is echter gebleken dat de organisatie de kosten niet kan dragen. Steeds weer wordt bij de gemeente aangeklopt voor subsidie. De subsidiepotten bleken ook dit jaar ontoereikend, waardoor er nu ook een behoorlijk bedrag uit het veiligheidsbudget is gefinancierd. Bij deze kosten zijn de kosten voor de vergunningverlening, de voorbereiding, de handhaving en de reiniging na afloop van het evenement nog niet eens meegenomen.

Veel suggesties die in de evaluatie gedaan worden, bijvoorbeeld een uitgebreider programma verspreid over meerdere podia verspreid in de stad, zorgen voor nog meer kosten.

Sinds vele jaren krijgt de Oranjevereniging een vast subsidiebedrag van de gemeente. In de afgelopen jaren is Koninginnedag uitgegroeid tot een regionaal evenement. Niet alleen komen er steeds meer bezoekers, ook is Koninginnedag uitgebreid met een koninginnenacht. Koninginnenacht is inmiddels zeker zo groot als Koninginnedag. De subsidie aan de Oranjevereniging is echter niet toegenomen. Uit allerlei andere gemeentelijke budgetten is daarom bijgesprongen om Koninginnedag toch goed te laten verlopen. Er zal een keuze gemaakt moeten worden tussen het ophogen van het budget of het beperken van het programma.

Daarnaast vraagt een grootschalig meerdaags evenement een goede professionele voorbereiding. De vraag is of de huidige organisator professioneler kan gaan werken (en of dit ook van de Oranjevereniging verwacht mag worden) en de kosten kan dragen.

Over deze onderwerpen zullen wij ons verder beraden, alvorens hier een standpunt over in te nemen.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester

de secretaris